

Detta hjälpte inte och utan någon skriftlig motivering ansåg byråchefen vid poststyrelsens första byrå den 24 augusti 1923 att framställningen inte borde bifallas. En besvärsskrivelse den 4 september 1923 från ordföranden i Tidervals kommunalnämnd fick inte någon annan verkan än att postdirektionen anmodades meddela vissa uppgifter om hur postutväxlingen i området fungerade efter anordnandet av bilpostföringen. Det blev ett nytt remissförfarande, under vilket postmästaren i Mjölby bl a uppgav följande i sitt svar den 5 januari 1924:

"Det torde vara uppenbart, att den omläggning av postgången, som ägt rum i sammanhang med anordnandet av ringlinjen från Strålsnäs, för den ort varom här är fråga, medfört en försämring av postförhållandena, vilka, sådana de dessförinnan varit ordnade, ansetts tillfredsställande. Sökandenas krav på en förbättring måste därför anses berättigade. Denna förbättring synes mig lämpligast vinnas genom inrättande av poststation i Örsebo".

I detta instämde postdirektionen i ett brev till poststyrelsen den 25 januari 1924. För att göra en lång historia kort kan jag nämna att poststyrelsen nu blev bevakad och beslöt att inrätta en poststation i Örsebo den 1 mars 1924. Samråd med ortnamnskommittén ledde till dess förslag "att sagda poststation måtte efter den i dess omedelbara närhet belägna sjön benämnas Svalsjö". Poststyrelsen beslöt acceptera detta. Ortnamnskommittén skulle senare komma att engagera sig i stor utsträckning, när det blev tal om att samordna namnen på telefon-, post- och järnvägsstationer.

Poststationen inrättades i Svalsjö handelslägenhet, där handlanden Bengt Leonard Johansson blev dess föreståndare. Han avlöstes 1928 av Nils Oscar Rickard Gröndahl, som redan följande år lämnade över till Olof Ivan Nilsson. Denne följdes 1934 av Karl Erland Andersson till 1938, då poststationen flyttades från affären till Skogehall. Där blev smidesmästaren Gustav Edvin Skoog föreståndare. Han blev den som hade hand om poststationen längst, nämligen till 1964 års slut. Efter hans formella avgång vid 68 års ålder uppehölls befattningen på vakans till och med oktober 1964, varefter poststationen drogs in.

1924-03-01--1956-09-30

Söderö

På framställning öppnades genom poststyrelsens beslut (diarienummer 517/23) en poststation den 1 mars 1924 i affärsfastigheten Kvarntorp i Söderö. Föreståndare blev handlanden Carl Fredrik Gustafsson. Han följdes i september 1942 av Lydia Eidner, som 14 år senare fick vara med om att dra in poststationen. Den avvecklades med september månads utgång 1956.

Erik Lindgren

Posthistoria från Kinda härad i Östergötland

Innehåll

	sid		sid
Kisa	3	Oppeby (vid kyrkan)	24
Ulrika	6	Vadstugan	24
Pikedal	7	Opphem	25
Horn	8	Slätmon	25
Hägerstad (Kättilstad)	10	Verveln	25
Oppeby (Björkfors)	13	Bestorp	26
Rimforsa	15	Korpklef	27
Tidervalsrum	16	Gärdala	27
Wårdsnäs (Brokind)	19	Kölefors	28
Västra Eneby	20	Hägerstad	28
Hycklinge	22	Svalsjö	29
		Söderö	30

Förord

De böcker som jag hittills skrivit om posthistoria har i allmänhet begränsats geografiskt till ett eller två härader. Bortsett från manuskript om halländsk och bohuslänsk posthistoria, vilka ännu inte gått till tryck, har jag inte försökt mig på att skildra ett helt landskaps posthistoria i en enda bok. Inte ens när jag begränsar mig till ett härad kan jag inte annat än slumpvis välja exempel på utvecklingen inom olika områden.

Det är således inte fråga om att beskriva postens utveckling i sin helhet på de olika orterna. Det blir i stället exempel på händelser av varierande slag på en och annan plats, händelser som i någon mån belyser problem som uppstår i relationerna mellan Posten och samhället eller mellan Posten och dess anställda. I några fall har jag inskränkt mig till att redovisa tidpunkter för tillkomst och avveckling jämte uppgifter på föreståndarnas namn, om jag lyckats få fram dem. Jag lämnar ibland exempel på föreståndarnas villkor i lönehänseende för tidsperioden fram till dess att generellt avtalsenliga löner kunde börja tillämpas, d v s under tiden i stort sett fram till och med första världskriget eller så länge anbudssystemet tillämpades.

Under de 15 decennier, som berättelserna ompänner, har framför allt kommunikationsnätet utvecklats både landsvägs- och sjöledes, något som man kanske bör i åtanke för att förstå de villkor som gällde närmast före och länge efter sekelskiftet 1800-1900.

För var och en av postorterna söker jag berätta något om utvecklingen, om tillkomsten och avvecklingen och om något av skeendet under deras existensperiod. Så långt det är möjligt med arkivhandlingars hjälp söker jag i första hand berättelser på "gräsrotsnivå". Alla uppgifter är hämtade från handlingar i Postens centralarkiv eller ur Ernst Grapes bok POSTKONTOR OCH POSTMÅSTARE. Om vid något tillfälle annan källa utnyttjas, anger jag det i texten.

I den mån jag lyckats få fram namn på poststationernas föreståndare och uppgifter om vid vilka tidsperioder de arbetat, har jag lämnat sådana uppgifter. För järnvägspoststationer nämner jag dem som formellt hade postansvaret även om själva sysslan överläts på annan i järnvägens tjänst.

Vid 1992 års ingång genomfördes en divisionalisering av Posten. Därigenom ändrades förhållandena bland annat så att det på större orter finns olika chefer för de olika divisionerna. De minsta postkontoren har ingen formell chef utan tjänstemän som lyder under chefen för brev- eller chefen för bank- och kassadivisionen på en större ort inom regionen. Med denna förändring har jag funnit det utsiktslöst att försöka få fram namn på dem som svingar datumstämplarna på de olika postkontoren.

De olika orterna presenteras i den ordning de fått fasta postanstalter, tidsmässigt sett och således med början på Kisa. Flera poststationer har tillkommit samtidigt. De presenteras inbördes i bokstavsordning. Berättelsen bjuder också på exempel hur järnvägen mer eller mindre självklart påverkat poststationsbeståndet.

I mina skrifter har jag hittills försökt ange någorlunda exakt datum för organisationsförändringar och händelser som jag velat belysa. I många fall har sådan precision troligen inte någon betydelse och jag föreställer mig att historiker i allmänhet inte räknar så nummerologiskt, när det gäller längre tidsperioder. Det finns vissa uppgifter som i extrema fall kan ha betydelse för samlares värdering av frimärken med tydliga datumstämplar. Därför försöker jag vara exakt i fråga om start- och slutdatum för poststationer (postkontor). Ändå anser jag personligen, att samlingars värde mera beror på ägarens eget intresse än på vad som anges vara dess kommersiella värde.

Någon gång anger jag poststyrelsens diarienummer för ärenden ur vilka uppgifter kan hämtas om utvecklingen. För dem som önskar fördjupa sig underlättas därmed vidare forskning vid besök på Postens centralarkiv i Stockholm.

Häradsgränserna utgör inte alltid någon absolut avgränsning. I vissa fall går jag av olika skäl utanför, som t ex i denna skrift, där jag även lämnat utrymme åt poststationen i Ulrika i det angränsande Valkebo härad.

I citat moderniserar jag stavningen men gör inga ingrepp i texten. Huvudvikten har jag lagt på utvecklingen av landsbygdens postförhållanden. Vissa enkla fakta om postens organisation upprepas för att läsaren skall slippa bläddra tillbaka. Jag är tacksam för synpunkter.

Växjö i december 1995

Erik Lindgren

1847--

Kisa

Ett kungligt brev den 2 juli 1846 medgav att ett postkontor skulle få inrättas i Kisa. Ett sådant öppnades i posthemmanet Kullagården med 1847 års ingång. Det fanns då bara drygt 130 postkontor i hela vårt land. I Postens centralarkiv finns en publikation med titeln "ANTECKNINGAR om under åren 1846 till 1850 i Nåder anbefalldes och af PostWerkets styrelse föreslagne och vidtagne förändringar inom PostWerket". Därav kan man bl a se, att beslutet om nya postkontor inte kom så tätt, om Kisa den 2 juli 1846, om Vrigstad den 22 augusti 1848, om Vemdalen och Borgholm den 21 november 1849, om Valdemarsvik den 29 januari 1850 samt om Lilla Edet, Åsen, Nyland, Gysinge och Torsåker den 6 april 1850.

Carl Petter Hjort var utsedd till postmästare i Kisa enligt "postdirektörs-ämbetets" beslut den 17 oktober 1846. Han hade redan postvana genom att han antagits till extra ordinarie postexpeditör i februari 1831, då ännu inte 20 år gammal. Han ingick äktenskap 1846 med en nio år yngre engelska och fick fyra barn med henne. Hon gick bort elva dagar efter det fjärde barnets födelse 1852. Själv dog Hjort drygt tre år senare i september 1855 och han således vara med om debuten för de svenska frimärkena den 1 juli 1855.

Bland de följande postmästarna i Kisa möter vi genom citat i denna skrift framför allt dem som var i tjänst under de särskilt expansiva decennierna före och efter sekelskiftet, Carl Johan Asp (1869-1889) och Gustaf Eric Ström (1890-1911).

Hela längden för postkontoret i Kisa upptar följande chefer på ordinarie stat:

Carl Petter Hjort	1847-1855
Pehr Rejner	1855-1859
Carl Johan Asp	1869-1889
Gustaf Eric Ström	1890-1911
Klas Emil August Grevillius	1911-1917
Emil Gustaf Erik Agréen	1917-1926
Oscar Leonard Ericson	1926-1928
Torsten Albanus Pärson	1928-1931
Karl Adolf Viktor Hultéus	1931-1935
Elof Ewener	1935-1939
Gustaf Einar Malmquist	1939-1944
Sten Magnus Söderström	1944-1951
Olof Rune Lindelöw	1951-1959
Curt Allan Lindqvist	1959-1965
Kurt Y Vesterberg	1965-1973
Rune Larsson	1973-1983
Karl Arne Evert Rotebäck	1984-1988
Bo Folke Ohlsson	1990-

Bland senare tiders postmästare kan särskilt nämnas Gustaf Einar Malmquist. Denne forskade mycket i sitt postkontors historia, något som resulterade i en för hembygdsforskare mycket värdefull skrift, *"Kisa postkontor genom tiderna"*. Den finns i Postens bibliotek. Egon Jonsson som under den största delen av sin långa tjänstemannabana var chef för Postens information, har ägnat honom uppmärksamhet i en artikel i tidskriften PS nr 8/1957. Han har i samma uppsats berört en annan namnkunnig postman, Johan Leonard Skog, som under sin tjänstetid bl a var postmästare i Stenstorp, Älvsered och Åmål. Jag tar mig friheten att citera Egon Jonsson:

"Två postmästare hade jag turen att bli bekant med när jag för snart 15 år sedan fick min tjänstgöring förlagd till Kisa, ett hedervärt och strävsamt samhälle på gränsen mellan Östergötland och Småland.

Den ene av postmästarna var Gustaf Malmquist, den andre Johan Skog. Malmquist var min chef och läromästare under några år. Av Johan Skog, som återvänt till födelseorten efter pension som postmästare i Åmål 1940, lärde jag mig kanske inte så många praktiskt-postala ting. Hans styrka låg på ett annat plan än det postala.

Gustaf Malmquist hade posten på sina tio fingrar och visste alltid den genaste och snabbaste vägen till målet. - - Han blev för mig ett levande exempel på att postarbetet är rikt och fängslande. Hans kärlek till yrket dokumenterade sig inte minst i den kartläggning han gjorde av Kisa posthistoria och hans stora sorg var, att en bräcklig hälsa hindrade honom att lägga ner än mera möda i forskningarna - -.

Johan Skog är född i Kisa 1875. Efter några år i urmakarlära tog studiehågen överhanden och trots ekonomiskt trångmål lyckade han ta sig fram till studenten i Linköping. Sedan började ett kringflackande liv, först informatorns, sedan postexpeditörens, avbrutet av ett års litteraturstudier vid högskolan i Göteborg. Ekonomin tillät inte fortsatta studier utan Skog återvände till posten. Hans tid som postexpeditör fördelades mellan Skövde och Töreboda. 1925 blev han så postmästare i Stenstorp, sedan i Älvsered och slutligen i Åmål.

Det var den postala banan. Den poetiska började med samlingen 'Brutna toner' 1905. Året därpå kom nya dikter under det anspråkslösa namnet 'Blad'. 1907 framträdde han med 'När dagen nalkas' och 1908 med 'I kampen för ljus'.

I fortsättningen av uppsatsen redovisar Egon Jonsson åtskilligt av den diktande postmästarens liv med produktion av äkta och fin lyrik. Jag nöjer mig här med att citera de avslutande raderna:

"Den art av poesi som Johan Skog företräder, innerlighetens och vemodets, längtans och förtröstans sånger, blir lätt undanskymd. Det ligger i dess natur. Men jag hoppas ändå att kommande antologisamlare och inte minst de ansvariga för nästa psalmboksedition skall vara nog insiktsfulla att inte gå Johan Skog förbi. Det är sant att han själv, sårbar och med främlingskap i hjärtat, ställt sig en smula vid sidan av vägen. Men detta får inte leda till att hans författarskap faller i glömska".

Johan Skog hörde inte till postmästarskaran i Kisa, men jag har mot bakgrunden av att Kisa var hans födelseort funnit det berättigat att lämna så stort utrymme åt denne hedersvärde postman. Han avled 1959. Förvisso har det funnits åtskilligt flera som gjort sig mera bemärkta på andra områden än i den posttjänst som varit deras levebröd.

Gustaf Einar Malmquist var den elffte ordinarie chefen för postkontoret i Kisa och följdes av ytterligare några innan postkontoret degraderades till postexpedition den 1 mars 1959 som ett led i strävan att minska antalet förvaltningsenheter. Därefter har postexpeditionen genomgått de förändringar som främst präglades av omorganisationer på 1970- och 1980-talen. Postexpeditionen förvandlades sålunda med ny terminologi till ett lokalpostkontor den 1 juli 1984, med prefixet "lokal" bortfallet vid 1986 års ingång.

På grund av ännu inte helt genomförd divisionalisering finns det, när detta skrivs i december 1995, inte någon postmästare i Kisa, men kunder kan i speciella ärenden vända sig till postmästare Mats Larsson i Vimmerby. Drygt 2500 hushåll betjänas genom postkontoret i Kisa.

1872-01-01--1979-05-31
Därefter postställe Rimfors-Ulrika
Post-i-butik 1992

Ulrika

I ett brev till poststyrelsen den 10 mars 1869, undertecknat av många företrädare för nio socknar i södra Östergötland, framhölls att inom den trakten hade *"besynnerligt nog hitintills ej någon av Kungl. Postverket bekostad befordran av post ägt rum, till ganska stor olägenhet för denna ort, som måste på längre eller kortare avstånd hämta sin post i Kisa, Boxholm, Mjölby, Skänninge eller Linköping, däribland Ulrika kyrkoby med sin stigande rörelse har ett avstånd av 4 1/4 mil från Linköping, därifrån posten måste med betydlig kostnad transporteras, att ej tala om den risk, som korrespondenter äro och varit underkastade genom begagnande av lösa väskor, som åtskilliga gånger blivit sönderskurna och plundrade, och ofta alldeles förkommit, varå flera exempel kunna åberopas och styrkas"*.

Befolkningens önskemål var att en poststation skulle inrättas vid Ulrika kyrkby med postföring dit två gånger i veckan från Linköping med den diligens som avgick via Skänninge till Bankebergs gästgivaregård ena gången i veckan och den andra gången med samma diligens onsdagar från Bankeberg genom Gammalkil till Ulrika samt vidare till Viby kyrkby med vissa preciserade skjutsbyten.

Postinspektorn i Linköping tillstyrkte bifall i sitt brev till poststyrelsen den 31 maj 1869 och poststyrelsen begärde ett yttrande från länsstyrelsen. Detta föranledde extra kommunalstämmor i Ulrika den 4 juli, i Vikingstad den 5 juli, i Gammalkil och Nykil den 11 juli, i Ö.Tollstad den 29 augusti samt i Västra Harg den 30 augusti och 22 september. Landskansliet i Linköping redovisade resultaten av dessa sammanträden i ett brev till poststyrelsen den 25 november 1869 och ställde sig positivt till förslaget om en poststation i Ulrika. Poststyrelsen skrev den 7 september till regeringen för att begära tillstånd att inrätta den föreslagna nya postföringslinjen.

Nu behövdes garantier för att den föreslagna postföringen inte skulle belasta staten med högre kostnader än en riksdaler per mil under fem år från dess igångsättande, garantier som berörda församlingar måste lämna för de fall det inte kunde gå att anskaffa beting för den lägre kostnaden. Det blev nya kommunalstämmor och garantierna lämnades med den följd att poststyrelsen kunde besluta att poststationen i Ulrika skulle öppnas med 1872 års ingång.

Till föreståndare antogs organisten och klockaren Peter Lindblom med poststationen förlagd till klockaregården. Han var i tjänst till 1883, varefter Johan Vilhelm Sandeen (1883-1907) och Gustaf Albert Eriksson (1907-1912) ansvarade för poststationen på samma plats. Den 1 juli 1912 flyttades poststationen till Karlslund med handlanden Johan Hugo Patrik Carlsson som föreståndare, följd av änkan Emilia Kristina 1918-1923. Därefter flyttades poststationen till Smedstad med målaremästaren August Emil Tidlund som

föreståndare. Han följdes av Astrid Elvira Tidlund 1941 och hon i sin tur av Erik Emil Martin Tidlund från 1963. Under dennes tjänstetid flyttades poststationen år 1958 till Kisavägen 5. Lilian Marianne Ekström tog över den 1 april 1978 och fick uppleva poststationens indragning med maj månads utgång 1979. I stället inrättades ett s k postställe, vilket som en följd av projekt "Nät 92" lämnades på entreprenad och blev "Post-i-butik" 1992 med Ulrika Servicebutik som entreprenör.

Poststation begärs i Pikedal

I ett brev till poststyrelsen den 15 december 1901, undertecknat av ett 30-tal personer i trakten av Pikedal, begärdes en poststation i Pikedal ca 7 km från Ulrika. Alternativt önskades lantbrevbäring. Att ansökan var av behovet påkallad intygades av kyrkoherde Landelius och poststationsföreståndare Sandeen i Ulrika. Via postinspektionen remitterades framställningen till postkontoret i Linköping och poststationen i Ulrika. Poststationsföreståndare Sandeens svar innehöll bl a följande uppgifter:

"Handlanden P J Lindberg i Pikedal har icke telefonledning till sig och har haft en gubbe att emellan Pikedal och Ulrika bära posten åt sig och närboende. Samme gubbe är nu för gammal att fortfara därmed och har av sagt sig uppdraget. Under den tid, han burit posten häremellan, har väl varit cirka 1500 stycken brev och postanvisningar per år härifrån samt nästan lika många hit. - - - Handlanden P J Lindberg är villig att mot billigt arvode förestå en tredje klassens poststation (brevsamlingsställe). En pålitlig person, A G Isaksson i Holmen, har anmält sig vara villig att bära posten emellan Ulrika och Pikedal tre gånger i veckan".

Postmästaren i Linköping avstyrkte bifall på grund av att antalet försändelser var för lågt samt att något uttalande från kommunens sida inte förelåg. Av samma skäl fann sig kronofogden sakna anledning tillstyrka bifall i sin kommentar den 15 februari 1902. Poststyrelsen fann vid föredragning den 4 mars 1902 *"förevarande framställning ej böra till vidare åtgärd föranleda"*.

Horn

Provincialläkaren M. Appelberg och kammarjunkaren O G Sauli skrev tillsammans med många andra ordsbor i trakten av Hycklinge ett fem sidor långt brev till poststyrelsen den 5 maj 1871 och begärde att få en ny direkt postlinje mellan Kisa och Gamleby samt en poststation inrättad i Hycklinge. Det blev bifall i vad gäller postlinjen men deras besvikelse var stor, när de fick veta att på länsstyrelsens förslag var det Horn och inte Hycklinge, som fick den mellanliggande poststationen.

Motionärernas brev avslöjar en del om då rådande kommunikationsförhållanden och om näringslivet. Jag finner anledning att göra ett litet utdrag:

"Det framåtskridande, som denna ort på senaste tiden gjort, gör behovet av en direkt postförbindelse mellan Kisa och Gamlebyn nu mera trängande än förr, sedan såväl Kinda kanal blivit färdig, varigenom ångbåtsförbindelse mellan Hycklinge och Linköping med anslutande av mellanliggande stationer underhålles 4 å 5 gånger i veckan, som även en större ångsåg blivit vid Hycklinge lastageplats anlagd, och för vars drift betydliga penningremisser ankomma och avgå, samt virkes- och spannmålshandeln m m redan börjar betydligt utveckla sig. Att med gående bud avhämta och avsända penningar på så långt avstånd från närmaste postanstalt som här, nämligen 2 3/4 mil, blir icke allenast kostsamt utan, vad värre är, tidsödande och osäkert. Härtill kommer även, att denna ort helt och hållet saknar något, som numera blivit av största vikt för affärsmannen, nämligen telegrafförbindelse med övriga delar av landet, alldenstund närmaste telegrafstationerna äro vid Linköping, 8 mil, Gamlebyn 3 3/8 mil och Vimmerby 3 3/4 mil från Hycklinge; till dessa stationer saknas jämväl direkt postförbindelse, vadan åkande bud hittills ensamt kunnat användas.

Hela denna ords behov av en ändring i nämnda förhållanden tillfredsställdes, om en postförbindelse inrättades tvenne gånger i veckan från Kisa till Gamlebyn...."

Motionärerna kom med förslag på tidtabell för postföringen och en mycket detaljerad vägbeskrivning med uppgift på avstånd mellan olika platser samt namn på herrgårdar och fabriker längs den föreslagna sträckan. De hade till och med gått så långt, att de preliminärt kontaktat lämpliga postförare och vidtalat organisten och skolläraren i Hycklinge C M Lindqvist om att bli föreståndare för den önskade poststationen. De tillade att *"hyresfri stations-lokal erhålles vid Hycklinge klockaregård, belägen vid allmänna vägen, som leder förbi lastbryggorna vid Hycklinge lastageplats. Genom överenskom-melse med rederierna för ångbåtarna kan under sommarmånaderna en post-förbindelse medelst postlåda åstadkommas mellan Linköping och Hycklinge med mellanliggande stationer, och vilken postlinje kunde vid den föreslagna poststationen förenas med postlinjen Kisa-Gamlebyn och vara till stor nytta för utefter kanallinjen belägna ställen"*.

Poststyrelsen överlämnade ärendet till länsstyrelsen i Linköping och begärde bl a uppgift om organisten Kindqvists lämplighet som poststationsföreståndare samt utbad sig att länsstyrelsen *"därefter ville, med bifogande av handlingarna, anmoda Kungl. Majt:s Befallningshavande i Kalmar län att, efter Gamleby postkontors hörande, avgiva yttrande vad beträffar postens sträckning inom detta län"*.

1872-06-01--
Nu post-i-butik

Under den fortsatta utredningen uttalade sig postmästare Carl Johan Asp i Kisa för förslaget, liksom också kronfogde Widegren i Drättinge. Även länsstyrelsen i Linköping var positivt inställd och i svaret till poststyrelsen den 30 september 1871 tillstyrktes *"bifall till den föreslagna direkta postförbindelsen tvenne gånger i veckan mellan Kisa och Gamleby; men då Kinda kanal för närvarande har sin slutstation vid Horn i närheten av Flarka gästgivaregård och lämpligt vore, att postförsändelser finge under den tid av året, då reguljär ångbåtspost å denna kanal pågår, äga rum med ångbåtarna, synes det Konungens Befallningshavande som om Horn, där, i följd av den reguljära ångbåtstrafiken i denna trakt mera koncentrerar sig än vid Hycklinge, och vilket ställe är beläget blott 3/4 mil från Hycklinge, vore lämpligare för inrättande av den ifrågasatta poststationen än Hycklinge lastageplats"*.

Även postmästare Johan Fredrik Nilsson i Gamleby förordade Horn, liksom också länsstyrelsen i Kalmar i sitt svar den 17 november 1871. Poststyrelsen kunde utan regeringens hörande inrätta postbefordran med ångbåtar och beslöt att öppna poststationen i Horn den 1 juni 1872. Men innan seglationsperioden var över, skulle beslut också träffas om landförbindelsen till Horn. Poststyrelsen måste kommunicera med regeringen för att få tillstånd att inrätta en ny sådan postförbindelse. Sedan detta var klart, och avtal hunnit träffas med berörda postförare, beslöt poststyrelsen den 24 oktober 1872, att den nya postlinjen mellan Kisa och Gamleby skulle öppnas, något som genomfördes i anslutning till att båttrafiken upphörde. I samband därmed inordnades poststationen i Horn i Kisa postkontors förvaltningsområde. Den hade från starten till och med oktober 1872 lytt under Linköpings postkontor.

Det grämde naturligtvis Hycklinge-borna, att de inte fick någon poststation. De hade tagit initiativet, medan någon tanke i den riktningen inte kunde spåras från Horn-bornas sida. Värre var det, att Hycklinge-borna också blev åsidosatta några år senare, när kronobrevbäringsreformen genomfördes. Om detta berättas i avsnittet om Hycklinge längre fram.

Till föreståndare för poststationen i Horn antogs telegrafisten Johanna Sofia Elisabeth Hagelin. Hennes efterträdare blev Maria Louise Valerius (1877-1888), Olof Julius Asp (1888-1892), Kristina Sofia Abrahamsson (1893-1915), Maria Dalén (1915-1916), och Karl Herman Amandus Karlbom (1916-1962).

Under vakansen efter Karlbom utreddes en omorganisation som gick ut på att poststationen höjdes till postexpedition från den 1 oktober 1964. Med titeln "stationsmästare" blev då Gertrud Enström postexpeditionens chef, följd av Margareta Antonsson 1974. En ny omorganisation under 1970-talet medförde ändrad terminologi och Margareta blev "lokalpostmästare" vid 1977 års ingång. Hon efterträddes den 1 juli 1977 av Monika Johansson. Prefixet "lokal" ströks med 1986 års ingång.

I den fortsatta rationaliseringsvägen lämnades postkontoret på entreprenad i februari 1994 och flyttades till butiken Hornbon enligt avtal med Maggan Sandek.

1875-01-01--1955-03-31
Flyttad 1906-09-01 till Valla
i Kättilstads socken utan namnbyte
Namn Kättilstad från 1919-06-01 i samband med
tillkomsten av en ny poststation i Hägerstad

Hägerstad

Organisten och skolläraren Per Otto Gabriel Widstrand antogs som föreståndare för den poststation som med 1875 års ingång öppnades i Hägerstad. Hans årsarvode var till en början 200 kr. Efter hans död 1894 övertog änkan Emma Elise poststationen. Den 1 juli 1895 flyttades den från Hägerstads skolhus till Kronstad, när arrendatorn Anders Fredrik Petterson tog över. Under hans tid som föreståndare inträffade en förändring som kanske skapat litet förvirring för stämpelsamlare filatelister. Vinjettanteckningen överst på denna sida ger en kort sammanfattning. Nedan följer mera "kött på benen".

Utän att få gehör hade Kättilstads församling redan den 25 maj 1877 med kontraktsposten C J Engberg och kommunalnämndens ordförande S P Andersson som initiativtagare skrivit till poststyrelsen och bett att få en egen poststation. Församlingen hörde till raden av missgynnade poststationer vid kronobrevbäringsreformen, för vilka brasklappen "*där så behövdes*" hade tillämpats som tillägg till tanken att en poststation skulle finnas i var socken.

Ett nytt försök att få bättre postförhållanden i Kättilstad gjordes efter kommunalstämman den 24 mars 1885, varefter en kommitté på stämmans uppdrag skrev till poststyrelsen den 31 mars och anhöll "*att i Kättilstads kyrkoby få inrättad en poststation, antingen med bibehållande eller upphörande av den vid Hägerstads kyrka högst olämpligt belägna postanstalten*". Under den följande remissbehandlingen uppgav postmästare Karl Westman i Linköping bl a följande i ett brev till poststyrelsen den 8 maj 1885:

"Bifall till framställningen kunde inte medföra någon nämnvärd fördel för Kättilstads vidsträckt socken i sin helhet, utan allenast för dem som äro boende i närheten av kyrkan. Skulle en poststation eller annat ytterligare tillfälle till postutväxling för nämnda socken erfordras, synes det vara socknens östligare del som därav borde komma i åtnjutande och då i förbindelse med Ätvidaberg. Vad åter beträffar indragning av poststationen i Hägerstad, så torde de skäl som givit anledning till inrättandet av linjen Rimforsa-Hägerstad-Opphem med poststationer vid nämnda ställen helt säkert fortfarande förefinnas; och inte heller har, mig veterligt, under de senare åren inträffat några förhållanden som giva anledning till förändring härutinnan".

Slutet på visan, som man säger, eller snarare det digra målet på ca 25 handskrivna foliosidor (diarienummer Tfk 1821/1888) blev poststyrelsens beslut den 26 november 1889 att framställningen inte borde föranleda till vidare åtgärd.

Kättilstads sämre postförhållanden var föremål för diskussion på kommunalstämman den 5 november 1905. I botten låg ett förslag att få en poststation inrättad i Valla by, "*belägen i Kättilstads folkrika slättbygd, i vars mejeribyggnad dess nuvarande innehavare, Herr Baron J Beck-Fries på Söderö, välvilligt lovat mot billig hyra upplåta en synnerligen lämplig lokal*".

Två dagar senare hölls en extra kommunalstämma med Hägerstads församling med anledning av det vid Kättilstads ordinarie stämma diskuterade förslaget. Stämman uttalade enhälligt, att poststationen i Hägerstad önskades bibehållen vid Hägerstads kyrka.

I förslaget ingick också viss ändring av postgången på så sätt att båda församlingarna skulle få nytta av ändringen, om den genomfördes. Den följande utredningen blev mycket grundlig och omfattar ett 40-tal sidor i arkivet. Den sammanfattades i postinspektör Adolf Malmgrens redovisning till poststyrelsen den 2 april 1906 och slutframställning den 13 juli 1906. Då hade Hägerstads poststationsföreståndare, arrendatorn Anders Fredrik Petterson, skriftligen förklarat, att han var villig förestå poststationen även efter dess förflyttning till Valla by i Kättilstads socken. Poststyrelsen beslutade om detta för tillämpning från den 1 september 1906. Beslutet omfattade även nya postgångar så att följande kontrakt ändrades resp godkändes:

Hemmansbrukaren Carl Johan Carlsson i Säby upphörde med sin postföring på linjen Rimforsa-Björkfors men fick i stället kontrakt om postföring tre gånger i veckan i vardera riktningen på en linje Opphem-Björkfors mot en ersättning av 6 kr per tur fram och åter. Hemmansägaren Carl Alfred Karlsson i Ånestad fick kontrakt om postföring tre gånger i veckan i vardera riktningen på linjen mellan Opphem och Hägerstads poststation i Valla by mot en ersättning av kr 2:50 per tur fram och åter. Skomakaren Anders Johan Jonson i Kättilstad fick kontrakt om lantbrevbäring tre gånger i veckan fram och åter på en linje mellan poststationen i Valla by och Hägerstads kyrka. Hans ersättning blev 75 öre per tur fram och åter.

Som exempel på bilagorna i postdirektionens framställning avbildas på nästa sida förslaget till tidtabell för postföringen på sträckan Opphem-Björkfors.

Belägen i Kättilstads socken behöll poststationen namnet Hägerstad, men Anders Fredrik Petterson, vars årsarvode hade höjts till 300 kr från februari 1901, avled i januari 1908. Änkan Emma Elise Petterson fick överta kontraktet och fick uppleva att dess namn ändrades till **Kättilstad** i samband med att Hägerstads socken fick en poststation den 1 juni 1919.

Frågan om poststationen hade ett bra läge var en av de punkter som kom till synes vid behandlingen i kommunalstämman med Kättilstads församling den 22 april 1917. Ur protokollets andra paragraf citeras:

"Då läget för hittillsvarande poststationen vid Valla by inom Kättilstads socken visat sig på synnerligen tillfredsställande sätt motsvara församlingens önsknings och postala behov, vill stämman på det kraftigaste påyrka denna stations bibehållande därstädes allt framgent, oberoende av huruvida Hägerstads socken erhåller egen station eller ej".

Ånkefru Petterson skötte poststationen till och med maj 1930, varefter växelstationsföreståndaren Vivan Teresia Baard blev poststationsföreståndare. Hon fick uppleva poststationens indragning med september månads utgång 1966.

Förslag
till
Tidtabell
för
postföring.

Dagar.	Ankomst, kl.	Afgång, kl.	f. m. eller o. m.	Ny-mil.	Postanstalter och skjutsstationer.	(Denna spalt läses nedifrån och uppåt.)			
						Dagar.	Ankomst, kl.	Afgång, kl.	f. m. eller o. m.
					95.				
M. F. O. Th. F. L.	-	8,0	f. m.	0,8	<u>Oppeby - Björkfors</u>	M. F. O. Th. F. L.	6,45	-	e. m.
M. F. O. Th. F. L.	7,0	-	f. m.	0,7	<u>Lägerstads poststation</u> (Valla by)	M. F. O. Th. F. L.	-	5,45	e. m.
F. Th. L.	-	9,00	f. m.			F. Th. L.	5,0	-	e. m.
F. Th. L.	10,45	11,0	f. m.	0,7	<u>Oppeby poststation</u>	F. Th. L.	3,30	3,45	e. m.
F. Th. L.	12,15	-	e. m.	0,7	<u>Björkfors poststation</u>	F. Th. L.	-	2,15	e. m.
				2,6					
Stockholm, af Postinspektionen i Östra Postdistriktet, den 13 juli 1906									
<i>Arvid Namn</i>									

1875-01-01--1966-09-30
Namn Björkfors1889-06-01--1966-09-30

Oppeby (Björkfors)

Med namnet Oppeby öppnades en av de 43 poststationer som kom till i Östergötland med 1875 års ingång på grund av beslutet om att ansvaret för kronobrevbäringen skulle föras över på postverket. Till föreståndare antogs arrendatorn Nils Christoffer Nelzén med 120 kr i årsarvode.

Poststationen förlades till Stjernevik intill kyrkbyn några kilometer söder om socknens norra gräns. De som bodde söderut i socknen blev därmed missgynnade. Med 1876 års början flyttades poststationen med bibehållet namn till Björkfors, sedan Björkfors AB hade utfäst sig att bekosta posttransporten mellan Stjernevik och Björkfors. Till ny poststationsföreståndare antogs då inspektorn Anders Linde.

År 1888 upphörde företaget med verksamheten i den delen av landet och sade upp kontraktet om att svara för posttransporten. Ingen i Oppeby socken kunde åta sig att bekosta denna i fortsättningen och nu hyste man oro för att poststationen åter skulle flyttas till Stjernevik.

I ett brev till poststyrelsen i januari 1889 begärde ett antal postkunder att poststationen även fortsättningsvis skulle få finnas vid Björkfors. Bilagda intyg från kronofogden i Kinda och Ydre fögderi samt från kronolänsmannen i Aska visade, att Björkfors var det mest fördelaktiga läget. Socknens intressen delades emellertid i två läger och en lång inlaga från dem som ville ha poststationen återflyttad till kyrkbyn kom till poststyrelsen den 8 februari 1889.

Företrädarna för återflyttningen medgav, att Björkfors låg betydligt mera centralt än Oppeby kyrka, men de ansåg, att vägarnas längd inte borde avgöra poststationens plats. Det borde vara korrespondensens vikt, betydelse och mängd, menade de. Att denna var omfattande i socknens norra del hängde samman med att ordförandena i kommunalnämnden och kommunalstämman bodde där.

En del av befolkningen i norr fick sin post genom privata lösväskor från Hägerstads poststation och hade sålunda en annan postadress än socknen i övrigt. Kostnaden för lösväskorna och deras transport hade korrespondenterna själva fått bära. Genom att ämbetsskrivelser ofta haft postadressen Oppeby hade kommunen fått vidkännas kostnader för att hämta dessa i Björkfors.

Med så olika önskemål om var poststationen skulle ligga blev det svårt att skipa rättvisa. Postmästare Karl Westman i Linköping fann under en tjänstresa i området, att Björkfors AB visserligen hade lagt ned sin rörelse men att ett konsortium tills vidare bedrev verksamhet och att det fanns en stor kvarn i Björkfors. Han menade, att poststationen med sitt läge i Björkfors var till gagn "för en rätt stor omkrets" och förordade att den skulle vara kvar där. Han föreslog också, att poststationens namn skulle ändras från Oppeby till Björkfors.

Vid föredragning av ärendet i poststyrelsen den 1 maj 1889 beslöt man att bifalla postmästarens hemställan men att dessutom inrätta en ny poststation vid kyrkan. Denna fick namnet Oppeby och kunde därmed överta den datumstämpel och det sigill samt vissa nummeretiketter som dittills hade använts i Björkfors. Om den "nya" poststationen med sockennamnet finns mer att läsa längre fram i denna skrift.

För poststationen med det nya namnet **Björkfors** blev vid flyttningen från Björkfors egendom till affären handlanden Anders Gustaf Welander, föreståndare. Han följdes under första hälften av 1891 av Teg Welander till dess att handlanden och skräddaren Oskar Alexander Fahlin kunde ta över poststationen den 1 juli 1848. Från 1905 års ingång lämnade han över befattningen till handlanden och fjärdingsmannen Erik Hoffberg. Efter dennes död i mars 1922 tog hans änka Ida Katarina Elisabet Hoffberg vid och behöll befattningen till 1933 års utgång. Därefter blev fastighetsägaren Bror Elis Ragnar Hoffberg föreståndare och var kvar vid sin post till 1961. Fortsatt behölls poststationen i släkten genom att Sigbritt Marianne Carlsson, född Hoffberg, tog över 1961 och behöll poststationen till dess indragning med september månads utgång 1966.

Rimforsa

Handlanden Otto Eriksson utsågs till föreståndare för den poststation som öppnades i Rimforsa med 1875 års ingång. Han fick i likhet med kollegan i Hägerstad 200 kr i årsarvode, det högsta som utbetalades till någon av de tio nya föreståndarna inom Kinda och Ydre häraders fögderi. Eriksson begärde i ett brev till poststyrelsen den 29 september 1875 att få arvodet höjt till 300 kr från följande års ingång, "*emedan jag eljest måste anhålla om mitt entledigande från platsen såsom poststationsföreståndare*". När han fick veta, att poststyrelsen hade skrivit till länsstyrelsen med begäran om hjälp att finna annan person som vore villig att uppehålla tjänsten mot 200 kr i årsarvode, skyndade sig Eriksson att återta sin uppsägning.

Han lyckades emellertid senare få lönen höjd till 300 kr, innan poststationen överlämnades till före fanjunkaren Per Constans Brogren 1878 för en period på sju år. För poststationen i Rimforsa ansvarade därefter fram till järnvägens tillkomst gästgivaren Anders Johan Jonsson (1885-1895) och sergeanten Carl Johan Eng (1895-1902). När järnvägen togs i bruk för posttrafik 1902, fick Eng enligt en klausul i kontraktet avstå från befattningen och poststationen flyttades till järnvägen, där stationsinspektör Ernst Julius Rikard Morén fick överta ansvaret för ortens postservice. Han följdes av Carl Leopold Sabelström (1906-1915) och Ernst Uno Achetes Phalén (1915-1918).

Nu blev det skilsmässa mellan post och järnväg och under tiden 1918-1948 var poststationen inhyst i järnvägshotellet med Charlotta Nilsson som poststationsföreståndare 1918-1931 och Ivar Anders Fredrik R Nilsson under tiden 1931-1948. Poströrelsen ökade efter hand och poststationen statushöjdes till en postexpedition den 1 mars 1948. Denna flyttades till nya lokaler vid Kalmarvägen 30 och Nilsson fick titeln stationsmästare. Han följdes 1961 av Rune Richt, som upplevde 1970-talets omorganisation med ny terminologi och därmed titeln lokalpostmästare. Prefixet "lokal" föll bort 1986 för hans ordinarie efterträdare Sölve Johansson (oktober 1985 - juni 1990). Den 1 juli 1990 övertog Annelie Atte chefskapet. Hon fick tillfälle att i personaltidningen "*Blinken*" presentera sig själv på detta sätt:

Annelie Atte Rimforsa
Foto: Lasse Johansson

Jag började i Posten mest av en slump. Min karriär startade jag i Eskilstuna som postkassörselev 1975 och jag utbildades för Nyköpingsräkning.

Vid nyår 1977 kom jag till Linköping och kom att arbeta under långa perioder i kassan på postterminalen.

Under några år i början på 80-talet var jag Posten otrogen och arbetade med budget och redovisningsfrågor inom kommunal förvaltning. En erfarenhet som jag inte vill vara utan.

Trots ett mycket bra arbete med goda framtidsutsikter så kände jag att det är på Posten jag hör hemma.

och 1985 var jag tillbaka i Linköping. Sedan dess har jag kommit att gå arbetsledarutbildning och första linjens chef. Mellan kurserna har jag arbetat som vikarierande överpostexpeditör, postmästare och arbetsledare och en och annan gång även som postkassör.

Sedan 1 juli är jag postmästare i Rimforsa. Ett bra kontor med fina medarbetare. Ett kontor som arbetar i motvind, med två starka banker som konkurrenter.

Nu ser jag med förväntan på vad det nya samarbetsavtalet ska leda till och vilka möjligheter Posten kommer att kunna erbjuda de boende i Rimforsa.

1875-01-01--1959-09-30
(namn Tidersrum t o m 1921-06-30)

Tide(r)srum

Enligt poststyrelsens skrivelse den 10 december 1874 till länsstyrelsen i Linköping skulle en poststation med namnet Tidersrum öppnas vid 1875 års ingång med gästgivaren Salomon Salomonsson som föreståndare. Hans årsarvode fastställdes till 150 kr. Poststationens namn angavs som Tidersrum både i beslutet och i den levererade datumstämpeln, något som efter närmare ett halvt sekel skulle korrigeras.

Gästgivaregården låg kommunikationsmässigt sett bra till men tämligen långt från kyrkan. Detta föranledde efter hand önskemål från dem som bodde närmare kyrkan att få poststationen flyttad dit. Under kommunalstämman den 26 mars 1888 avhandlades ett brev från S G Andersson i Sevedstorp, som konkretiserade önskan att få poststationen flyttad från Årteflods skjutstation till Tidersrums kyrka. Formellt sändes en anhållan till poststyrelsen om detta till poststyrelsen, sedan stämmans beslut hade kungjorts den 1 april 1888.

Mot detta vände sig många, däribland förre löjtnanten Leonard Durling. Han skrev den 29 april 1888 till poststyrelsen och anförde flera skäl till att poststationen borde finnas kvar på sin ursprungliga plats.

Poststyrelsen remitterade båda skrivelserna till postkontoret i Kisa. Därifrån svarade postmästare Carl Johan Asp bl a följande: *"Ehuru kyrkan ligger 0,4 mil på södra sidan om allmänna häradsvägen och posten måste göra en avvikning dit vilket förorsakar omkring 0,2 mil längre väg för posten emot nu, så anser jag i likhet med de flesta av Tidersrumsborna och med hänsyn till deras uppoffring för vägens ställande i gott stånd rättvist vara att få poststationen flyttad till, helst skolhuset med skolläraren till poststationsföreståndare såsom lämpligast."*

"Att ingå i svaromål på motparternas invändningar bliver alltför vidlyftigt och tjänar till intet, när det synes att blott egennyttan framhålls på det allmännas bekostnad."

Poststyrelsen nöjde sig inte med det beskedet utan översände hela ärendet till länsstyrelsen den 12 juli 1888. Redan fem dagar senare och således innan ärendet hunnit förberedas på "det högre planet" skrev gästgivare Salomonsson till poststyrelsen, bl a för att påpeka, *"att den väg som leder härifrån förbi Tidersrums kyrka är en byväg, som ingen kan tvingas underhålla sommar eller vinter, den bättras nu någon gång av de som hava vägen på sina ägor; samma förhållande är med vägen från Tidersrum till häradsvägen"*.

Under länsstyrelsens utredning uppgav länsmannen bl a, *"att poststationens läge vid kyrkan bliver mera centralt inom socknen än vad hittills varit förhållandet; att postbefordringen genom skolbarnen samt vid budsändningar till den närbelägna handelsboden i allmänhet bliver inom socknen genom den föreslagna förflyttningen betydligt underlättad samt att någon särskild kostnad för kyrkopostens befordran, om poststationen bliver förlagd till skolan invid kyrkan, icke förekommer"*.

I sitt svar till poststyrelsen den 19 september 1888 tillstyrkte länsstyrelsen *"bifall till den föreslagna förflyttningen såsom för församlingens flesta i alla avseenden lämpligare, än den nära nog i socknens ända belägna Årteflods gästgivaregård"*.

Nu kan man tycka, att det var klart för bifall, också från poststyrelsens sida. Där tycks emellertid motpartens uppfattning ha gjort större intryck, för i poststyrelsen ansågs vid föredragning den 28 september 1888 ärendet *"ej f.n. böra till vidare åtgärd föranleda"*. På länsstyrelsens svar kan man läsa handläggarens arbetsanteckning om skälen: *"nuv. belägenhet mitt emellan Kisa och Norra Vi; avvägen ej indelad; pbefordringen försenas genom avvägens längd; protesterna"*.

Ärendet om flyttning blev åter aktuellt i samband med att Salomon Salomonsson sade upp sig från sin befattning som poststationsföreståndare den 11 augusti 1894. Nu återuppväcktes förhoppningarna hos flertalet att få poststationen flyttad till kyrkans närhet. Vid en extra kommunalstämma den 9 september 1894 beslöt man vända sig till postinspektionen med sådan begäran. Ur protokollets första paragraf citeras:

"Detta vore för de flesta, som nu begagna sig av posten vid Tidersrums station, en stor fördel emot nu; ty hämtningen från Årteflod till kommunalrummet i sockenstugan kostar för brev 3 öre både vid sändning och emottagning; för tidningar blir hämtningskostnaden mera än ersättningen till postverket, vilken utgift om poststationen flyttades till kyrkans närhet kunde undvikas. Eftersom nu nya landsvägen går till kyrkan, utgör ej vägens beskaffenhet något vidare hinder".

Salomon Salomonsson själv samt A P Pettersson i St.Tidersrum utsågs till protokollsjusterare. Den förstnämnde vägrade skriva under med följande motivering: *"Detta protokoll kan ej justeras av mig, emedan det innehåller mycket mera än som på stämman var före, ordföranden framställde endast en fråga "vill stämman att poststation skall flyttas från Årteflod till Tidersrum" och därpå svarades ja; tvenne reserverade sig; detta var allt"*.

Den i protokollet förekommande uppgiften om kostnader för att hämta och lämna brev vid poststationen, en uppgift som enligt Salomonssons uppfattning blivit protokollförd utan att ha varit föremål för behandling under stämman, torde ha bottnat i att kostnaden togs upp för att ersätta det postbud som anlätades för distribution till dem som inte själva hämtade post vid poststationen.

I ett brev till poststyrelsen den 19 september 1894 förklarade Salomon Salomonsson, att kronofogden på sin tid *"ansåg att lämpligare plats för station omöjlig kunde utletas än vid Årteflod; den är i den folkrikaste trakten där flera vägar stöta tillsammans och mycket folk färdas fram"*.

Postkontoret i Kisa hade nu fått en ny chef, postmästare Gustaf Ström. Denne ansåg inte någon flyttning borde äga rum och meddelade att Salomonsson var beredd att stanna kvar som föreståndare, om hans årsarvode höjdes från 150 till 240 kr. Postinspektionen delade postmästarens uppfattning men arvodeshöjningen tillstyrktes inte. Salomonsson återtog sin uppsägning och poststyrelsen beslöt den 2 november 1894 om status quo.

Den 21 december 1899 kom Salomonsson igen, nu med begäran om höjning av arvudet från 150 kr till 300 kr. Han tillade: *"Om denna min begäran icke bifalles uppsäger jag mig härmed att förestå poststation härstädes"*.

Det fanns flera aspiranter på att överta poststationen, om den flyttades till kyrkans närhet. Medveten om detta skrev Salomonsson den 9 januari 1900 till poststyrelsen bl a följande: *"Om Kung. Generalpoststyrelsen vill åter antaga mig att förestå Tidersrums poststation vid Arteflods gästgivaregård så skall jag åtaga mig detta för ett års arvode av 260 kronor. Har hört att personer vid Tidersrums kyrka skall vilja övertaga poststations skötande för det arvode, som nu är, 150 kronor; dessa personer har icke det allra minsta begrepp om en poststations skötsel eller vad arbete därmed är"*.

Man kan notera att Salomonsson var noga med stavningen. När han nämnde poststationens namn, använde han stavningen Tidersrum, som det stod i datumstämpeln, men när han nämnde socknen eller kyrkan, använde han den riktiga stavningen Tidersrum.

Postinspektionen prutade på Salomonssons krav och det hela slutade med att poststyrelsen medgav höjning av årsarvodet till 260 kr för tillämpning från den 1 april 1900. Poststationen blev alltså kvar vid Arteflods gästgivaregård. Det kan noteras, att handläggaren vid postinspektionen denna gång var kontrollören Teodor Holm, som redan då gjort sig känd bl a som skriftställare och posthistorisk forskare.

Det skulle ändå så småningom bli flyttning av poststationen från Arteflod till skolan vid kyrkan. Den 1 april 1907, mer än 32 år efter Salomonssons tillsättning, övertog nämligen organisten och skolläraren Fredrik Wilhelm Clarin poststationen. Denne följdes vid 1916 års början av dottern Julia Maria Clarin. Längst tjänstetid av alla poststationsföreståndare i Tidersrum fick emellertid fröken Clarins efterträdare, Agnes Amanda Karlsson. Hon övertog poststationen den 1 juli 1919, då den flyttades från gamla skolan till Åbylund. Hon fick uppleva poststationens indragning med september månads utgång 1959. Under perioden fram till och med mars 1964 fanns en ersättningsanordning som stöd åt lantbrevbäringen i form av ett postombud. Dess post expedierades över Kisa och i datumstämpeln fanns gravynen KISA POB 1.

Namnfrågan

Det var först under fru Karlssons tid som föreståndare som poststationen fick sitt rätta namn. Statistiska centralbyrån hemställde i ett brev till regeringen den 13 mars 1920 att få det rätta skrivsättet av socknens namn fastställt. Kammarkollegium lät höra vederbörande kommunalnämnd, kyrkostämman, kyrkoherde, häradsarkivarier, landsfiskal och domhavande samt inhämtade dessutom yttranden av domkapitlet i Linköping och länsstyrelsen. Regeringen fastställde vid föredragning den 29 april 1921, att socknens namn skulle vara Tidersrum. Postdirektionen i Linköping ansåg på förfrågan från poststyrelsen, att poststationens namn borde ändras till Tidersrum, att poststationen borde förses med ny stämpel och nytt sigill, samt att *"den felande bokstaven r kunde för hand tillföras å de nu befintliga rek- och paketetiketterna"*. Därmed beslutade poststyrelsen i ett brev till postmästaren i Kisa den 13 juni 1921 för tillämpning från den 1 juli 1921.

1875-01-01--1876-04-30
Namn Brokind 1876-05-01--1966-08-31

Wårdnäs (Brokind)

Vid Brokind i Wårdnäs socken uppsattes år 1872 en landsvägsbrevlåda till nytta för sockenborna. De kunde lägga sin avgående post där i stället för att behöva passa postskjutsen på linjen Linköping-Vimmerby. Statistiken visar att 91 brev i medeltal per månad lades i den under 1872 och 163 per månad under 1873. En postförbindelse i dubbel riktning kunde sockenborna anlita genom att församlingen höll en postväska som utväxlades med postkontoret i Linköping.

Förhandlingar mellan poststyrelsen och länsstyrelsen vid förberedelser för kronobrevbäringens avskaffande i dess dittillsvarande form ledde till att en poststation öppnades i Brokind med socknens namn Wårdnäs vid 1875 års ingång. Till föreståndare antogs inspektorn Jakob Melcher Brogren, som fick 150 kr i årsarvode.

I samband med förändring av benämningar på sex poststationer, "huvudsakligen till förekommande av namnförväxlingar", ändrades poststationens namn den 1 maj 1876 till Brokind. Brogren fick byta ut datumstämpeln.

År 1877 lämnade Brogren över poststationen till folkskolläraren Otto Gustafsson. Denne avled i december 1883, varefter änkan Maria Lovisa fick uppehålla befattningen tills vidare enligt postmästare Karl Westmans beslut. Efter kontrakt med kronofogde Otto Åberg uppgav hon sig vilja sköta poststationen fram till och med första halvåret 1884. *"Vid nämnde tid"* skrev Otto Åberg, *"är antagligen ny skollärare tillsatt och förmodar jag att denne bliver både villig och lämplig att sedermera poststationsföreståndarebefattningen utöva"*.

Befattningen blev emellertid utlyst ledig i vanlig ordning och byggmästaren Wilhelm Fredrik Sandström anmälde sig som sökande den 3 juni 1884. Under sammanträde den 10 juni beslöt skolrådet *"avstyrka skolläraren Johan Viktor Janssens antagande till poststationsföreståndarebefattningen i Brokind på grund därav, att han är så ung, att han nyss blivit myndig och ej har i sitt bröd någon som kan biträda honom vid postbefattningens skötande och vilket Skolrådet befarar kommer att inkräkta på skolundervisningens jämna gång"*.

Byggmästare Sandström blev sålunda ortens nye poststationsföreståndare och tjänade befolkningen på detta sätt under 18 år. När järnvägen togs i bruk för posttrafik den 11 maj 1902, flyttades poststationen till järnvägsstationen, där ansvaret för postservice övertogs av stationsinspektör Karl Leopold Sabelström till och med augusti 1902. Därefter ansvarade Ernst Uno Achates Phalén (1902-1914) och Hildor Fredrik Thorselius (1914-1920) för posten i järnvägens regi tills post och järnväg skildes åt på järnvägsbolagets begäran. Adolf Viktor Svensson, som antecknats som lägenhetsägare och jordbruksarbetare skötte poststationen, belägen i Ekhyddan under åren 1920 - 1953, men därefter återförenades post och järnväg. Trafikplatsföreståndaren Karl Erik Bertil Rydberg blev ortens siste poststationsföreståndare (1953-1966), för poststationen drogs in med utgången av augusti 1966.

1875-01-01--1879-02-28
1925-08-01--1956-05-31

Västra Eneby

Hemmansägaren J P Eriksson blev föreståndare för den poststation som öppnades med namnet Westra Eneby vid 1875 års ingång. Han fick 120 kr i årsarvode. Motsvarande ersättning till hans kolleger inom Kinda och Ydre häraders fogderi varierade mellan 200 och 110 kr.

Poststationen visade sig höra till de mindre lönsamma och vid ett sammanträde i Linköping den 1 november 1877, då man preliminärt diskuterade den omorganisation som skulle kunna göras i samband med att lantbrevbäring organiserades, konstaterade man, att uppbörden i Westra Eneby varit 129 kr under 1876. Den blev 4 kronor högre följande år, otillräckligt för att undvika förslag om indragning.

På landskansliets uppdrag skrev kronolänsman O Santhesson och begärde kommunalstämmans *"yttrande vad församlingen möjligen kan hava att erinra mot poststationens indragning"*. Brevet behandlades vid den ordinarie kommunalstämman den 27 mars 1878. Ur protokollsutdraget hämtas följande:

"Stämman ansåg poststationen inom församlingen behövlig och således önskade dess bibehållande. Och i synnerhet så länge kärpost underhålles mellan Kisa och Gamleby passerar den Westra Eneby station, så finns ingen skjutskostnad för den sistnämnde utan endast avlöningen till stationsföreståndaren, på grund varav stämman anser den vinst, som skulle tillskyndas postverket genom stationens indragande och inrättande av lantbrevbäring ringa om ens någon".

Detta hjälpte inte och kronofogden i Drättinge skrev i sin redovisning till länsstyrelsen den 11 juni 1878 bl a följande:

"Å linjen Kisa-Gamleby indrages poststationen i Westra Eneby. Lantbrevbäring inrättas å linjen Kisa - Westra Eneby i vilket hänseende meddelas, att tjänstebrev till Westra Eneby huvudsakligast avgår till kyrkan och pastors-ämbetet, att det föreslagna kommunombudets organisten Flacks hemvist är beläget i närheten av kyrkan och pastors bostad samt 0,6 mil från Kisa postexpedition, att Flack är till befattningen lämplig, att lantbrevbäraren kan avlämna tjänstebrev till pastor och kyrkopost direkt i pastors hem, som brevberaren måste passera för att komma till kommunombudet i klockaregården, samt att en lantbrevbärare å linjen Kisa - Westra Eneby skall från Kisa till Framnäs tillryggalägga alldeles samma väg som allmänna posten mellan Kisa och Horn med tillägg att avståndet från Framnäs till Westra Eneby klockaregård utgör 2500 fot".

Kommunalstämmans önskemål hade således inte någon inverkan på kronofogdens ställningstagande, inte heller postmästarens i Linköping, när han redovisade hela "lantbrevbäringsärendet" i ett brev till poststyrelsen den 12 december 1878. Han hade på anmodan i poststyrelsens brev den 14 november 1878 upprättat förslagskontrakt om lantbrevbäring och postföring med många inom hans förvaltningsområde men också infordrat bevis om uppsägning av ett par poststationsföreståndare, däribland J P Eriksson. Indragningen av dennes poststation ägde rum den 28 februari 1879.

Det skulle dröja ända till den 1 augusti 1925 innan man lyckades med konststycket att få en poststation igen i Västra Eneby. Dessförinnan gjorde man emellertid ett försök och detta genom ett brev till poststyrelsen, daterat den 13 oktober 1900 och undertecknat av ett mycket stort antal sockenbor med kyrkoherden G R Lundborg och komminister J A Dahlberg på första raden.

Postmästare Gustaf Ström i Kisa fick ärendet på remiss. Han ansåg inte att någon poststation behövdes men att *"anordning av lantbrevbäring 6 gånger i veckan bör kunna fylla behovet av förbättrad postgång inom det av sökandena angivna området"*. På postinspektionens bemyndigande inskaffade Ström också anbud från flera hugade spekulanter på lantbrevbäring. Poststyrelsen lämnade emellertid ärendet utan åtgärd vid föredragning den 4 december 1900.

Detta ledde till ett sammanträde den 18 december i Västra Eneby sockenstuga med personer som var intresserade av bättre postgång. Man utsåg då prosten G R Lundborg, komminister J A Dahlberg och godsägaren K Andersén att upprätta en skrivelse i ärendet till poststyrelsen. Denna daterades den 21 december 1900 och lämnades till postmästare Gustaf Ström, som vidareände den till postinspektionen den 25 december

Det blev inte något beslut i önskad riktning och postmästare Ström uppvaktades upprepade gånger och tvingades sända in ett nytt förslag till postinspektionen den 6 november 1901. Detta gick ut på att anordna en lantbrevbäring, som bl a tog hänsyn till ändrade förhållanden med Östra Centralbanans tillkomst. Med postinspektionens tillstyrkan beslöt poststyrelsen därefter för tillämpning från den 1 juni 1902, att en lantbrevbäring skulle inrättas på en 14 km lång ringlinje Kisa-Adlerskog-Västra Eneby-Spångsholm-Kisa med tre turer i veckan. Livgrenadjären Per August Hjalmar fick kontrakt för en sådan lantbrevbäring med ersättning av kr 1:25 för varje tur.

Behovet av en poststation framstod emellertid allt mera och fördes på tal bland annat genom kontakter mellan postdirektionen och postkontoret i Kisa. Postkontoret gjorde på hösten 1924 en utredning i fråga om att anordna en postföringsringlinje Kisa-Västra Eneby-Horn-Hycklinge-Horn-Vadstugan-Kisa med samtidigt inrättande av en poststation i Spångsholm i Västra Eneby socken. Lantbrevbäringen Kisa - Västra Eneby skulle vid en sådan organisation dras in. Sedan ärendet redovisats, skrev postdirektionen till Västra Eneby kommun, där man utlyste en extra kommunalstämman till den 19 april 1925. Vid detta tillfälle hade 62 personer undertecknat en protest mot föreslagna indragning av lantbrevbäringen. Stämman uttalade sig för att lantbrevbäringen skall bibehållas.

I ett brev till postdirektionen i Linköping den 22 april 1925 vände sig ett stort antal personer i Västra Eneby mot stämmans beslut. De framhöll bland annat att *"majoriteten för lantbrevbäringens bibehållande säkert var ganska liten, om det ens fanns majoritet för ordförandens förklaring"*. En annan grupp personer, som bodde väster om Spångsholm och några inom Horns socken, skrev den 24 april till postdirektionen och anhöll att postverkets förslag skulle vinna tillämpning.

Det fanns mycket att redovisa i postdirektionens redovisning för poststyrelsen i ett brev den 7 maj 1925. Detta gjordes utförligt och följdes av ett konstaterande att omorganisationsförslaget skulle medföra en årlig kostnadsminskning av 160 kr för postverket. Postdirektionen konstaterade, att *"de ifrå-*

gasatta omregleringarna av ortens postanordningar skulle bliva till avsevärd förmån för ett mycket stort antal korrespondenter men till nackdel för ett jämförelsevis obetydligt fåtal". Poststyrelsen biföll postdirektionen hemställan och beslöt den 15 maj 1925, att poststationen skulle öppnas den 1 september 1925 i Spångsholm i närheten av Västra Eneby kyrka. Ortnamnskommittén hade förklarat sig inte ha något emot att poststationen skulle få namnet Västra Eneby. Genom ett ändringsbeslut den 7 juli 1925 kunde poststationen öppnas redan den 1 augusti.

Änkefru Selma Augusta Larsson antogs till föreståndare för den till Eksborg i Spångsholm förlagda poststationen. Där fanns den också kvar efter att fru Edla Carlsson övertagit den 1942. Hon blev den sista föreståndaren; poststationen drogs åter in med maj månads utgång 1956.

1876-01-01--1966-09-30

Hycklinge

Hycklinge var en av de många församlingar som blev utan egen poststation vid 1874 års reform. Utan hänvisning till sådan "orättvisa" togs postfrågan upp vid den ordinarie kommunalstämman den 30 mars 1875. Då påtalades behovet av en poststation vid Hycklinge kyrka. Enligt protokollets 7:e paragraf beslöt stämman "att invälja och befullmäktiga Förvaltaren Herr Gillis Heijl på Hagaborg, som har att gå i författning hos Kungl.Poststyrelsen med anhållan, att en dylik postanstalt vid nämnde ställe måtte bliva anställd".

Den 8 april 1875 fullgjorde Gillis Heijl sitt uppdrag i ett brev till poststyrelsen. Hans inledning är intressant, såtillvida som den visar på kännedom om något av vad man väntade sig som resultat av kronobrevbäringsreformen:

"På grund därav att Kungl.Poststyrelsen vid upprättande av poststationer inom socknar uti Östergötland synes helt och hållet hava glömt Hycklinge, hava Hycklinge sockenmän, som i flera år alltför väl känt behovet av en poststation härstädes, senast å allmän kommunalstämma den 30 sistlidne Mars, till protokollet uttalat sin önskan att i likhet med vad som skett på andra orter, vid Hycklinge erhålla en poststation, och till den ändan utvalt mig att å deras vägnar till Kungl.Poststyrelsen ingå med ansökan om erhållande av en poststation vid Hycklinge. Kungl.Poststyrelsen kan naturligtvis icke i detalj känna orternas behov av poststationer, varför glömskan ensamt återfaller på dem som till Kungl.Poststyrelsen ingått med upplysningar därom. Dessa hava förunderligt nog förbisett Hycklinge, som har 3/4 mil till närmaste poststationen Horn, men ihågkommit bland andra mindre nödvändiga till exempel Västra Eneby, vars kyrka och prästgård är belägna endast 1/2 mil från Kisa postexpedition. Emellan Västra Eneby och Kisa är både sommar och vinter jämn trafik, emedan den senare är den förres både inköps- och avsättningsort, vadan ingen dag förbigår utan att samfärdseln dessa platser emellan är jämn och om lördagarna stor".

I fortsättningen av framställningen tryckte Heijl bl a på att det var betydligt affärsliv i Hycklinge med stor post. Han blickade också tillbaka några år och anförde:

"Då ansökningarna år 1871 ingingo om direkt postförbindelse mellan Gamleby och Kisa med en poststation vid Åsundens strand, stod valet mellan Hycklinge och Horn; Horn med dess dåvarande mindre affärsliv erhöll poststationen, men Hycklinge med det större, icke. Behovet är lika stort om ej större nu som då, men det är ännu ej fyllt".

Poststyrelsen skickade framställningen till länsstyrelsen i Linköping. Där tillstyrktes framställningen och poststyrelsen lät postmästaren i Kisa tillfråga postförarna på linjen mellan Kisa och Gamleby om deras eventuella krav på högre ersättning för avvikelse om ca 1500 fot från den ordinarie färdvägen till Hycklinge skolhus. Ehuru postmästare Carl Johan Asp ansåg att postförarna tagit till i överkant, accepterade poststyrelsen merkostnaden, liksom ett anbud från organisten och skolläraren Carl Melcher Kindqvist att bli föreståndare för den önskade poststationen med 180 kr i årsarvode. Poststationen kunde nu öppnas med 1876 års ingång.

Kindqvist begärde i ett brev till poststyrelsen den 24 januari 1878 att få arvodet höjt till 300 kr men fick nöja sig med poststyrelsens prutning så att han fick 200 kr.

Poststationsföreståndarens dotter Thilda Kindqvist lärde sig redan i slutet av 1870-talet att handha poststationen och blev så småningom under långa perioder faderns vikarie med poststyrelsens välsignelse. Han hade en ambulerande folkskola och måste därför tidvis vistas långt från poststationen. Thilda blev också hans ordinarie efterträdare, när han avgick ur tjänst den 1 april 1893. Under 22 år innehade hon befattningen och följdes 1915 av hemmansägaren Viktor Andersson. Denne biträdde från 1920 av Seth Robert Andersson, vilken övertog befattningen med 1934 års ingång. När han avgick 1957, tog John Hilding Birger Axh vid till och med 1960 års utgång, varefter Bengt Sixten Evert Karlsson blev den, som fick svara för poststationen under dess sex sista år. Den drogs in med september månads utgång 1966.

Oppeby

Som framgår av ett tidigare avsnitt i detta häfte med rubriken Oppeby fick Oppeby socken en andra poststation i kyrkans närhet i samband med att poststationen i Björkfors, som alltsedan flyttningen dit haft namnet Oppeby, namnändrades till Björkfors. Den nya poststationen fick överta den gamla poststationens datumstämpel och sigill. Till föreståndare antogs folkskolläraren Anders Edvard Norén med 75 kr i årsarvode. För postföringen tecknades ett kontrakt med poststationsföreståndaren O Wistrand i Hägerstad i stället för det som hade slutits långt tidigare med Björkfors AB.

Norén behöll befattningen som poststationsföreståndare till 1895, då folkskolläraren Jon Gunnar Gabriel Wiman tog över för. Efter honom ansvarade följande för poststationen: komminister Gustaf Oskar Lundberg (1906-1908), agenten Anders Otto Andersson Bergin (1908-1925) och fru Rut Dagmar Ahlström (1925-1955). Poststationen drogs in med mars månads utgång 1955.

1900-05-01--1903-04-30

Vadstugan

Poststationen i Vadstugan öppnades den 1 maj 1900 och drogs in den 30 april 1903. Håkan Johansson i Linköping har ägnat en 28-sidig skrift åt detta. Här skall jag blott ge den det utrymme som jag brukar ge åt var och en av de kortlivade poststationer som jag stöter på i min forskning.

Poststationen öppnades efter vederbörlig remissbehandling av en framställning i december 1899 (diarienummer 1900:2630/417). Det blev en förhållandevis snabb handläggning av ärendet men det blev också flera skiften än normalt bland föreståndarna vid poststationen. Dessa var handlanden Oscar Emil Ryd (1900-1901), handlanden Anders Andersson Hoffner (1901-1902), torparen Carl Gustaf Sundblad (vikarie under två perioder 1902 och 1903) samt Hilda Amanda Johansson (1903).

Under Hilda Johanssons tid som föreståndare var det ibland hennes syster Jenny som skötte poststationen. Hon var intresserad av verksamheten och önskade bli biträde vid ett fullständigt postkontor. Jag vet inte om hennes önskan uppfylldes.

En orsak till indragningen så snabbt av poststationen i Vadstugan finner vi i redovisningen den 28 mars 1903 av postinspektionen i Östra distriktet till poststyrelsen. Där inmälades att poststationsföreståndare Hilda Johansson hade ingått äktenskap och skulle flytta från orten men också följande:

"Emellertid har under ärendets handläggning postmästaren i Kisa, framhållande den obetydliga uppbörden vid poststationen i Vadstugan, vilken uppbörd därjämte vore i avtagande, föreslagit, att sagda poststation måtte snarast möjligt indragas. Av den förebragta utredningen framgår, att nämnda uppbörd som under år 1901 utgjort 363:53 kronor, under fjolåret nedgått till 283:13 kronor".

Poststyrelsens beslut om poststationens indragning fattades den 30 mars 1903 blott två dagar efter postinspektionens framställning och delgavs den överordnade postmästaren i Kisa för vederbörlig åtgärd.

1902-05-11--1966-08-31

Opphem

Samtidigt som järnvägen togs i bruk för posttrafik öppnades en poststation i Opphems järnvägsstation. Intill dess indragning med augusti månads utgång 1966 ansvarade följande personer för postservicen: Anton David Rickard Sjöstrand (1902-1913), Oscar Richard Sigfrid Swärd (1913-1917), Ernst Henrik Carl Lindqvist (1917-1926), Knut Leon Emanuel Pettersson (1926-1938), Oskar Vilhelm Rundblom (1938-1939), Richard Eugén Carlsson (1939-1949), Georg Wennström (1949-1951), Anton Georg Sandell (1951-1952), Carl Folke Cederholm (1952-1955), Karl Uno Larsson (1955-1957), Nils Oskar Helge Bergström (1957-1959), Sven Agne Klaesson (1959-1961), Gustav Ivar Ludvig Hjalmarsson (1962-1964) och Helge Sahlqvist (1964-1966).

1902-05-11--1961-12-31

Slätmon

Poststationen var under hela sin existensperiod förenad med järnvägsstationen. För dess skötsel svarade från järnvägstrafikens början den 11 maj 1902 fram till poststationens indragning med 1961 års utgång följande järnvägsanställda: Ernst Uno Achates Phalén (maj-augusti 1902), Ernst Henrik Carl Lindqvist (1902-1907), Hildor Fredrik Thorselius (1907-1914), Karl Axel Wassberg (1914-1919), Ernst Gustaf Hultgren (1919-1920), Johan Albin Blomström (1920-1939), Jakob Valdor Jakobsson (1939-1947), Gösta Vilhelm Jakobsson (1947-1951), Nils Bertil Svensson (1951-1956) och Rube Ingemar Karlsson (1956-1961).

1902-05-11--1964-03-31

Verveln

Vid den förenade post- och järnvägsstationen i Verveln hade följande personer ansvar för posten: Gustaf Oscar Pontus Hedenstierna (1902), John Axel Napoleon Sander (1902-1906), Hildur Fredrik Thorselius (1906-1910), Frans Edvard Johansson Brodén (1910-1937), Karl Oskar Andersson Polstam (1937-1944), Nils Harry Andersson (1944-1949), Gustav Robert Granath (1949-1952), Nils Olof Gunnar Lindman (1952-1955), Bengt Axel Verner Wetoft (1955-1958), Franke Herman Anderberg (1959-1962) och Helge Sahlqvist (1962-1964). Poststationen drogs in med mars månads utgång 1964.

Bestorp

Vid en extra kommunalstämma med Vårdnäs' församling den 23 januari 1901 beslöt man göra en framställning om att en poststation skulle inrättas vid Bestorps hållplats på östra centralbanan. Till denna ansökan anslöt sig även Kätilstads församling. Poststyrelsen avvisade framställningarna vid föredragning i mars 1902. Tungt vägde därvid kronofogde Ernst Myrins avstyrkande *"enär förslag är å bane att bygga en järnväg från Åtvidaberg till Säby och denna järnväg, därest densamma kommer till stånd, kommer att ganska nära beröra Kätilstads sockens nordliga del"*.

En ny extra kommunalstämma hölls med Kätilstads församling den 11 maj 1902. Då enade man sig om att göra ännu en framställning i frågan om en poststation i Bestorp. Två veckor senare anslöt sig även kommunalstämman i Tjärstad. I juli 1902 sände representanter för de tre berörda församlingarna en ny framställning till poststyrelsen. Däri hette det bl a:

"Under nuvarande förhållande är det väl knappast någon trakt i södra och mellersta Sverige, där postgången är så dålig som här, ty vi hava från 1 till 2 mil till närmaste poststation och hava vi själva fått betala vårt postbud, då södra och västra delarna av Vårdnäs, Tjärstad och Kätilstad ha haft och ha ordnad och betald postgång från generalpoststyrelsen med blott 0,5 å 0,6 mil från närmaste postanstalt".

Orättvisan kändes tung och petitionärerna framhöll också att de sockenbor som de företrädde, nu fick hämta sina brev vid handelsbodas, dit de kom från Brokind's poststation. De fick lösa ut dem med 3 öre per styck och det rörde sig om mer än 1500 brev per år. Men det hjälpte inte. Nu hängde det upp sig på att postförande tåg inte gjorde regelbundna uppehåll vid Bestorps hållplats. Poststyrelsen beslöt den 19 september 1902 på nytt att avvisa framställningen.

När ärendet kom upp för tredje gången, var det inte på församlingarnas initiativ utan på järnvägsbolagets. Detta underrättade i ett brev den 11 november 1902 postmästaren i Linköping om att *"trafiken vid Bestorps hållplats numera tagit sådan omfattning, att alla de å järnvägen framgående tågen måste göra uppehåll därstädes"*.

Skrivelsen gick vidare till postinspektören i östra distriktet och därifrån till poststyrelsen, som beslöt att en poststation, förenad med järnvägsstationen, skulle öppnas i Bestorp den 1 december 1902.

Stationsmästaren Nils Alexander C Hagström fick ansvar för postgöromålen, ett ansvar som efter hans avflyttning 1906 vilade på följande järnvägsanställda: Johan Axel Napoleon Sander (1906-1907), Ernst Henrik Carl Lindqvist (1907-1917), Lars Kasper Ragnar Larsson (1917-1923), David Edvard Odén (1923-1932), Ernst Gustaf Hultgren (1932-1939), Erik Josef Klingström (1939-1940), Kurt Oskar Emanuel Andersson (1940-1955), Nils Olof Gunnar Lindman (1955-1959), Gösta Evert Westerlund (1959-1961) och Britta Gunvor Johansson (1961-1965). Poststationen drogs in med augusti månads utgång 1965. Kvar fanns övergångsvis ett postombud, i vars datumstämpelavtryck det stod BJÄRKA SÄBY POB 1 under tiden september 1965 - 11 maj 1968 och LINKÖPING 1 POB 1 under tiden 12 maj 1968 - december 1970.

Korpklef

Ett par försök 1905 och 1910 (diarienummer Tfk 1453/05 resp 1b 1219/10) att få en poststation i Korpklefs hållplats misslyckades, första gången på grund av att järnvägen inte hade personal som kunde sköta poststationen och andra gången därför att berörda postkunder till största delen hade fått sin postservice ordnad genom en postväska med postkontoret i Kisa.

1910-06-01--1959-10-31

Gärdala

En förenad poststation öppnades i Gärdala järnvägsstation den 1 juni 1910 (diarienummer 1 b 1910:1270). Banvakten Anders Johan Hjelm fick ansvar för posten, följd 1912 av fru Alma Ottilia Hjelm.

Ledningen för Östra Centralbanan sade i mars 1920 upp avtalet om förening till upphörande med utgången av juni. Postmästaren i Linköping ansåg, att poststationen, som hade en jämförelsevis obetydlig uppbörd, utan vidare kunde dras in. Postdirektören hemställde den 8 juni hos poststyrelsen efter besök i området att poststationen skulle dras in och att berörda korrespondenter skulle betjänas med lösväska antingen från Brokind eller från Opphem. En bidragande orsak till postdirektionens inställning var att det inte fanns någon som ville sköta poststationen mot tillräckligt låg ersättning. Två veckor senare återkallade postdirektionen förslaget om indragning.

Ombud för korrespondenterna i Gärdala hade besökt postdirektionen och meddelat att de funnit en person som var villig att sköta poststationen på lägre villkor. De svarade någorlunda mot vad posten fått betala till järnvägsbolaget (696 kr). Nu flyttades posten järnvägsstationen till affären, där handelsidkaren Anna Lovisa Sundström blev föreståndare. Hon följdes 1923 av handlanden Knut Tore Lifvergren, som i sin tur lämnade över 1925 till Gustaf Simeon Johansson för en femårsperiod. När handlanden Anna Ingeborg Anderson trädde till 1930, blev det en mera stabil period utan relativt täta skiften. Anna Anderson sade den 9 mars 1945 upp sitt avtal om posten till upphörande med utgången av april 1945. I detta sammanhang fördes frågan om återförening av posten med järnvägen på tal. Mot detta vände sig emellertid företrädare för samhället i ett brev till poststyrelsen den 27 mars 1945. Dessutom uppgav järnvägsstyrelsen i ett brev den 25 april *"att vissa svårigheter föreligga för en sammanslagning av post- och järnvägsstöromålen vid Gärdala. Om en sådan sammanslagning skulle äga rum, måste först stationshuset tillbyggas, då expeditionsutrymmet för närvarande icke är tillräckligt stort för postens expedierande"*.

Det nya avtalet blev nästan ett provisorium. Befolkningen fick vänja sig att ofta se nya ansikten för behandling av posten, Sven Erik Strindby (1945-1947), Gustaf Uno Nyman (1947-1950), Sven Gustaf Raask (1950-1955) och Bertil Emanuel Sandberg (1955-1956). Sedan kunde posten återförenas med järnvägen, vars platsvakt Kerstin Linnéa Malmqvist fick ansvara för poststöromålen till poststationens indragning med oktober månads utgång 1959.

Kölefors

Efter hand kunde allt mindre platser vid järnvägen få poststation, även om inte alla lyckades, vilket vi förut sett beträffande Korpklef. I Kölefors öppnades den 1 september 1911 en poststation, där Emma Christina Lindblom blev föreståndare. Hon följdes redan följande år av Ebba Carolina Lindqvist, som var kvar till 1920. Därefter skildes post och järnväg åt. Poststationen hamnade i affären med handlanden Karl Herman Andersson som föreståndare (1920-1924) och efter honom Elsa Maria Johansson (1924-1956). Poststation drogs in med maj månads utgång 1956.

1919-06-01--1966-09-30

Hägerstad

I ett tidigare avsnitt med rubriken Hägerstad (Kättilstad) har berättats att den år 1875 öppnade poststationen vid Hägerstads kyrka flyttades till Valla i Kättilstads socken 1906 och 13 år senare fick namnet ändrat till Kättilstad. I samband därmed öppnades en ny poststation med namnet Hägerstad, den som kort redovisas i det följande.

En extra kommunalstämma hölls med Hägerstads församling i folkskolehuset den 5 maj 1918. Postfrågan blev då mera konkret behandlad efter att ha diskuterats vid flera tidigare stämmor. Postdirektionen i Linköping hänvisade till protokollen från flera stämmor i sin redovisning av ärendet till poststyrelsen den 17 januari 1919. Det sammanfattades med en hemställan till poststyrelsen, "*dels att poststation med benämning Hägerstad måtte snarast ske kan inrättas vid Hägerstads kyrka, dels ock att, vid bifall därtill, nuvarande poststationen Hägerstad inom Kättilstads socken samtidigt måtte namnförändras till Kättilstad*".

Poststyrelsen dröjde med beslutet till den 25 april 1919. Ett brev avläts samtidigt till länsstyrelsen angående namnändringen. Man hade då ännu inte börjat rådgöra med andra än länsstyrelserna när det gällde namnfrågor, men några år senare kom Ortnamnskommittén in i bilden. Brevet till länsstyrelsen hade följande lydelse:

"Jämte meddelande att Kungl. Generalpoststyrelsen beslutat, att nuvarande poststationen i Hägerstad fr o m den 1 nästa juni i stället skall benämnas Kettilstad samt att poststation med benämning Hägerstad fr o m samma dag kommer att öppnas vid Hägerstads kyrka, har Generalpoststyrelsen härigenom åran anhålla, att Ni måtte genom länskungörelserna eller på annat lämpligt sätt låta detta beslut komma till allmänhetens kännedom".

Till föreståndare för den nya poststationen med namnet Hägerstad antogs handlanden Josef Teofilus Widén med ett årsarvode på 300 kr jämte 150 kr i dyrtidstillägg. Han blev den ende föreståndaren och fick uppleva poststationens indragning med mars månads utgång 1955. Som en övergångsanordning och stöd åt lantbrevbäraren inrättades ett postombud, för vars skötsel Widén fick ett avtal. Postombudet, som hade gravyren RIMFORSA POB 1 i datumstämpeln, avvecklades med maj månads utgång 1960. Med samma gravyr användes en stämpel av postombudet i Kättilstad under tiden oktober 1966 - februari 1968 efter indragning av poststationen i Kättilstad.

Svalsjö

Ett antal företrädare för Örsebo skrev den 22 april 1892 till poststyrelsen och bad att få en poststation i Örsebo. Som ett skäl anfördes att avståndet till de närmast belägna poststationerna Kisa, Ulrika, Malexander och Tid ersrum var c:a 1 1/4 mil. Till föreståndare för den önskade poststationen föreslogs handlanden Axel Karlsson. I fråga om namnet tillades följande: "*I händelse att förväxling med Örebro befaras, hemställes att den önskade poststationen får namn av närbelägna gården Örnsgänge*".

Under det följande remissärendet ansåg poststationsföreståndare J W Sandén i Ulrika en poststation i Örsebo "nog behövlig". Fördyrade kostnader för postföring till en eventuell poststation bidrog emellertid till att postinspektionen i sitt brev till poststyrelsen den 6 december 1892 föreslog lantbrevbäringen mellan Kisa och Örsebo. Postmästaren i Kisa anmodades låta kungöra en sådan lantbrevbäring ledig till ansökan i Kisa, Tid ersrum och Ulrika kyrkor men uppgav i anslutning härtill för postinspektionen, att det vore lämpligare med lantbrevbäring från Tid ersrum än från Kisa. En sådan linje ledigförklarades också. Poststyrelsen beslöt emellertid vid föredragning den 17 mars 1893, att lantbrevbäringen inte skulle inrättas.

En ny framställning från Örsebo den 15 mars 1902 ledde till att en lantbrevbäring inrättades från Tid ersrum. Poststyrelsen beslöt sålunda den 2 september 1902 att Carl Johan Albert Wiborg skulle fullgöra lantbrevbäring med två turer i veckan på en linje Tid ersrums poststation (i Ärtedlod) - Falla - Kopperarp - Kråkarp - Örgänge - Örsebo handelsbod fram och åter mot en ersättning av 2 kronor per tur. Frekvensen ökades efter några år från två till tre turer i veckan, men i Örsebo var man inte nöjd. I ett brev med många namnunderskrifter i augusti 1919 hemställde många i Örsebo, att antingen få en poststation i Örsebo eller att postföringen mellan Kisa och Norra Vi med sex turer i veckan skulle få ta vägen Kisa-Björndal-Örneström-Örsebo-Örgänge-Ärtedlod-Tid ersrum.

Postmästaren i Kisa avstyrkte framställningen men föreslog ökning av lantbrevbäringsturerna på linjen från Tid ersrum från tre till fyra i veckan. Poststyrelsen ansåg vid föredragning den 23 oktober 1919, att framställningen inte borde bifallas vare sig i ena eller andra avseendet.

Ärendet väcktes till liv på nytt genom en skrivelse den 16 juli 1923 från berörda personer i Örsebo. De begärde, "*att en poststation fr o m den 1 september måtte förläggas i Örsebo, Kisa socken, då postföringen nämnda dag omlägges till bilpost från Strålnäs mot nuvarande lantbrevbärare från Tid ersrum*".

Om en sådan omorganisation hade de blivit informerade, sedan postdirektionen hade redovisat en utredning till poststyrelsen angående omreglering av de postala anordningarna i trakten omkring Malexander, Danielshammar och Ulrika. Postdirektionen uppgav sig i brev till poststyrelsen den 19 augusti 1923 dela den uppfattning som biträdades av postmästaren i Kisa, "*att det vore synnerligen önskvärt, att poststation kunde öppnas vid Örsebo redan den 1 instundande september*".